

Про систему освіти в Шотландії: середні школи

Довідник для батьків дітей та молоді, які користуються англійською як додатковою мовою (EAL)

Про що цей довідник?

Цей довідник містить корисну інформацію, яка допоможе вам знайти школу для вашої дитини та зрозуміти систему освіти в Шотландії.

У Шотландії функціонують школи кількох типів:

- місцеві школи;
- спеціальні школи;
- конфесійні школи;
- школи гетьської освіти;
- незалежні (платні) школи.

У цьому довіднику міститься інформація про шотландські школи, за навчання в яких платити не потрібно.

Ви також можете навчати дитину вдома в режимі повного або неповного навчального дня. Це називається *домашнім навчанням*. Докладніше дивіться на вебсайті <https://www.mygov.scot/learning-home-education-flexi-schooling/home-education-flexi-schooling>.

Навчальний заклад	Опис
Ясла	Факультативні (дитина відвідує за вашим бажанням). Вік дитини: від 0. Фінансування передбачене для деяких дворічних дітей і всіх дітей у віці 3-4 років.
Початкова школа Початкова 1 Початкова 2 Початкова 3 Початкова 4 Початкова 5 Початкова 6 Початкова 7	Обов'язкова (дитина має відвідувати). Вік дитини: 4,5–12 років. Зазвичай школа працює з 9:00 до 15:00, графік роботи може змінюватися.
Середня школа S1 S5 S2 S6 S3 S4	S1–S4: відвідування обов'язкове. S5 і S6: відвідування факультативне. Вік дитини: 12-16 років.
Додаткова освіта Коледж	Доступна для молоді у віці від 16 років. Доступний безкоштовно для деяких категорій молоді. Умови уточніть у коледжі.
Вища освіта Інститут (університет)	Доступна для молоді у віці від 17 років. Доступний безкоштовно для деяких категорій студентів.

1. Як можна знайти місце у школі для дитини?

Місцеві органи влади визначають школу, місце в якій отримає ваша дитина, за т. з. "районами обслуговування". Найближча до вас школа може не належати до вашого району обслуговування. Щоб переглянути перелік шкіл у вашому районі обслуговування, зайдіть на вебсайт муніципалітету і введіть свій поштовий індекс. Докладніше дивіться на вебсайті <https://www.mygov.scot/register-your-child-for-a-school>

Ви можете зв'язатися зі школою у вашому районі обслуговування за відсутності доступу до онлайн-форм або в разі запису до школи протягом навчального року.

Ви можете подати заявку на запис до інших шкіл за межами вашого району обслуговування.

- За наявності місця ваш запит мають задовольнити.
- За відсутності місця ви можете підшукати школу з вільними місцями, записати дитину до школи у вашому районі обслуговування або вибрати платну приватну школу.
- Ви також маєте право подати апеляцію, якщо ваш запит не задовольнили.

2. В якому віці моя дитина закінчить середню школу?

Молодь, якій у період між 1 березня та 30 вересня або в одну з цих дат виповниться 16 років, може закінчити школу 31 травня. Діти, яким виповнилося 16 років у період між 1 жовтня та останнім днем лютого або в одну з цих дат, можуть закінчити школу в перший день різдвяних канікул.

3. Як дізнатися дати навчання та канікул?

Дати навчання та канікул в Шотландії неоднакові.

Зверніться до школи по інформацію про дати або дивіться вебсайт

<https://www.mygov.scot/school-term-holiday-dates>.

4. Чого я можу очікувати від школи?

Докладнішу інформацію про школу дивіться у *шкільному довіднику*. У кожній школі має бути свій довідник.

Програма для вашої дитини може складатися з таких елементів:

- Перехідний період: учні початкової школи 7 матимуть можливість провести кілька днів у своїй новій середній школі для ознайомлення з новою школою.
- Розклад уроків, які проводяться вчителями-предметниками.
- Доступ до повної навчальної програми (докладніше дивіться далі).
- Інклюзивний підхід, який передбачає справедливе ставлення до всіх дітей.
- Регулярні домашні завдання за навчальною програмою.

Чим ще займатиметься моя дитина у школі?

Ваша дитина зможе брати участь у позакласних заходах, шкільних екскурсіях та інших подіях, до яких належать:

- Збори та колективні богослужіння.
- Позакласні заняття та гуртки (спортивні, музичні, драматичні).
- Шкільні екскурсії до пам'яток, у театри, на спортивні заходи.
- Класні збори та вистави для перегляду виступів дітей.
- Громадські заходи та кампанії зі збору коштів, як-от дні спорту, ярмарки, дискотеки й вікторини.

Як я знатиму про те, що відбувається у школі?

Ваша школа регулярно інформуватиме вас про те, що відбувається у класі вашої дитини.

Школи використовуватимуть різні канали комунікації, зокрема:

- *Шкільний вебсайт*: важливі дати, інформація та оголошення.
- *Сповіщення*: текстові повідомлення, соціальні мережі (як-от Twitter) і застосунки.
- *Онлайн-системи*: шкільне харчування і батьківські вечори.
- *Електронне та поштове листування*: інформація про школу, клас і канікули.
- *Батьківські вечори та звіти*: індивідуальні зустрічі та доповіді.
- *Зустрічі та шкільні збори*: про шкільне життя та предмети.
- *Пряма комунікація*: індивідуальне спілкування по телефону або електронною поштою.
- *Батьківська рада / асоціація батьків і педагогів*: вибрана група батьків, що представляє погляди інших батьків.

Дізнавайтесь більше, спілкуючись із іншими батьками.

5. Чого очікує від мене школа?

Очікується, що батьки:

- Щодня і вчасно відправлятимуть дитину до школи, за винятком хвороб, візитів до лікаря або релігійних свят.
- Ознайомляться з інформацією про *безкоштовний шкільний транспорт* від муніципалітету на вебсайті <https://www.mygov.scot/free-school-transport>.
- Інформуватимуть школу про причини відсутності дитини. Намагайтеся інформувати школу завчасно.
- Повідомлятимуть шкільній громаді про важливі події або обставини для вашої дитини або родини. Громада докладе всіх зусиль, щоб підтримати вас.
- Надаватимуть *медичні та контактні дані*.
- Заповнюватимуть *бланки інформованої згоди* на шкільні екскурсії, фотографування дитини тощо.

6. Хто є хто у школі?

У шкільному довіднику або на вебсайті школи можна переглянути фотографії та прізвища персоналу школи. Іноді цю інформацію також розміщують на парадному вході школи.

Справтеся у школі, хто з персоналу працюватиме з вашою дитиною. Серед таких працівників можуть бути:

- *Старші керівники* – завуч, вчитель-методист, директор.
- *Адміністратори* — шкільний секретар тощо.
- *Педагоги* — класний керівник тощо.
- *Пастирський персонал* – вчитель-пастир, наставник.
- *Вчителі-предметники* – викладач EAL (англійської як додаткової), викладач ESOL (англійської для носіїв інших мов).
- *Допоміжний персонал* – шкільні асистенти, помічники стажистів тощо.

7. Яка навчальна програма школи?

Curriculum for Excellence — це шотландська навчальна програма для дітей і молоді віком від 3 до 18 років.

Ця програма має на меті передачу молоді знань, тренування навичок і культивування якостей, необхідних для навчання, життя та роботи у 21-у столітті.

Вона має створити умови, в яких діти й молоді люди зможуть стати:

- успішними учнями;
- впевненими в собі особистостями;
- відповідальними громадянами;
- дієвими членами суспільства.

Етапи й рівні

Навчальну програму розділено на два основні етапи:

- Загальна освіта, починаючи з перших років життя і до кінця S3.
- Спеціальна освіта, який охоплює навчання для отримання кваліфікації (від S4-S6).

Загальна освіта (BGE)

Від 3 років – P1 Ранній рівень

P2–P4

Перший рівень

P5–P7

Другий рівень

S1–S3

Третій/четвертий рівень

S4–S6

Спеціальна освіта

Структура загальної освіти складається з п'яти програмних рівнів (ранній, перший, другий, третій і четвертий) у восьми програмних категоріях.

 Образотворче мистецтво	 Здоров'я та благополуччя	 Мови	 Грамота й англійська
 Арифметика й математика	 Релігійне й моральне виховання	 Природничо-наукові дисципліни	 Соціологія

Увага також приділяється розвитку грамотності та математичних здібностей у кожній предметній царині, а також навичок навчання, життя та роботи, які знадобляться молоді в дорослому житті.

На етапі завершення загальної освіти молоді пропонуватиметься навчальний курс під назвою Senior Phase (спеціальна освіта), який допоможе отримати кваліфікацію рівнів «Національна 1» – «Національна 5». Спеціальна освіта надає можливості для спеціалізації та подальшого отримання професійної кваліфікації. Молодь матиме широкий спектр можливостей для навчання та отримання кваліфікації.

Національна кваліфікація (NQ) - це один із найважливіших типів кваліфікації в Шотландії. Вона охоплює різні предмети з урахуванням інтересів кожного студента. Молоді можуть пропонуватися різні типи курсових робіт відповідно до курсу, що вивчається. Іспити регламентуються Шотландським кваліфікаційним органом (SQA).

У деяких школах пропонуватимуться іспити ESOL (англійська для носіїв інших мов). По докладну інформацію звертайтеся до своєї школи. У деяких школах можуть пропонуватися іспити рідною мовою. За докладною інформацією звертайтеся до своєї школи.

8. Що знадобиться моїй дитині?

Справтеся в школі вашої дитини щодо наявності та місця придбання шкільної форми.

- У більшості шкіл у Шотландії запроваджено шкільну форму.
- Школа вашої дитини надасть список необхідних речей та інформацію про те, де їх можна купити. Крім того, дізнайтеся про форму для фізкультури та плавання.
- Ви можете мати право на т. з. «дотацію на шкільний одяг». Докладніше дивіться на вебсайті <https://www.mygov.scot/clothing-grants>.

У більшості шкіл учні обідають в їдальні або кафетерії.

Учні можуть приносити обід із дому. Учні, які мешкають поруч, можуть обідати вдома.

У більшості шкіл пропонуються снеки на продаж. У деяких школах готівка не приймається.

Ви можете подати заявку на безкоштовне шкільне харчування, якщо ви отримуєте інші пільги. Це може допомогти отримати дотацію на шкільний одяг. Подайте заявку на вебсайті вашого муніципалітету. Докладніше див. на веб-сайті <https://www.mygov.scot/school-meals>

Допомога на освіту (ЕМА) — це щотижнева допомога для кваліфікованих студентів. Вона виплачується кожні 2 тижні. Якщо ви відповідаєте критеріям, вам слід подати заявку безпосередньо до школи або коледжу. Докладніше дивіться на вебсайті <https://www.mygov.scot/ema>.

9. На яку додаткову підтримку можуть розраховувати учні, які її потребують?

Усі діти та молодь мають право отримувати необхідну підтримку для повноцінного навчання. У Шотландії функціонує система інклюзивної освіти, націлена на подолання перешкод у навчанні під гаслом *Однакові можливості для кожної дитини* (GIRFEC).

Деякі діти та молодь потребують додаткової підтримки.

Дитині може знадобитися додаткова підтримка з різних причин, до яких належать:

- навчальне середовище;
- сімейні обставини;
- потреби в медичній допомозі або інвалідність;
- соціальні та емоційні чинники.

Місцеві органи влади запроваджують спеціальний регламент, за яким визначають, планують і надають підтримку дітям і молоді, що потребують додаткової допомоги в навчанні.

10. Як я могу допомогти своїй дитині в навчанні?

Дізнайтеся, як можна допомогти вашій дитині в навчанні [тут](#) або перейдіть на вебсайт www.bell-foundation.org.uk/eal-programme/guidance/parental-involvement/.